

Eventually, technology competence can be assessed in the activity only or by its fragment simulation. Appropriate assignments include translation projects which can be carried individually or by a group / team, varied multitests whose questions represent specific problem-based situations to be solved with the help of technological knowledge and skills.

In conclusion, technology competence should be developed and assessed in prospective philologists' training. Its evaluation should involve different assessment tools and methods due to its complex and interdisciplinary nature. The developed assessment tools should be, on the one hand, technological by nature and informative, on the other.

References:

1. Doherty S. The impact of translation technologies on the process and product of translation. *International Journal of Communication*. 2016. Vol. 10. P. 947–969.
2. European Master's in Translation (EMT) Competence Framework. 2017. 12 p.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-227-2-106>

EDUCATIONAL COMPONENT “SCIENTIFIC SPEECH AND WRITING STYLE” FOR SUCCESSFUL COMPLETION OF THE THIRD LEVEL OF HIGHER PROFESSIONAL EDUCATION

ОСВІТНЯ КОМПОНЕНТА «НАУКОВИЙ СТИЛЬ МОВИ І ПИСЬМА» ДЛЯ УСПІШНОГО ПРОХОДЖЕННЯ ТРЕТЬОГО РІВНЯ ВИЩОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Maryanko Ya. H.

*Candidate of Philological Sciences,
Associate Professor,
Head of the Department of Foreign
Languages
Odesa State Academy of Civil
Engineering and Architecture*

Мар'янюк Я. Г.

*кандидат філологічних наук,
доцент,
завідувачка кафедри іноземних мов
Одеська державна академія
будівництва та архітектури*

Zaitseva O. Yu.

*Candidate of Philological Sciences,
Professor at the Department of Foreign
Languages
Odesa State Academy of Civil
Engineering and Architecture
Odesa, Ukraine*

Зайцева О. Ю.

*кандидат філологічних наук,
професор кафедри іноземних мов
Одеська державна академія
будівництва та архітектури
м. Одеса, Україна*

В останні роки порушується питання про важливість та необхідність володіння українською мовою, оскільки відзначається зниження загальної лінгвістичної освіченості та грамотності у дітей та дорослих. Найбільшої уваги у цьому зв'язку заслуговують студенти третього рівня вищої професійної освіти. Написання наукових робіт неможливе без певного рівня розвитку аналітичного та дискурсивного мислення, без володіння науковим стилем мовлення. Досить часто науковці стикаються з проблемою коректно структурувати статтю чи доповідь, вибирати потрібні книжкові звороти та вирази.

Специфіка навчання в аспірантурі передбачає не лише оволодіння методологічними та методичними принципами та прийомами експериментального, лабораторного та діагностичного дослідження, а й розвиток умінь систематизувати результати своїх досліджень у вигляді усних та письмових наукових текстів різних жанрів [1]. У зв'язку з цим оформлення огляду літератури, описи методів та результатів досліджень відповідно до вимог наукового стилю мовлення представляє певні труднощі.

На допомогу аспірантам першого року навчання в Одеській державній академії будівництва та архітектури було запроваджено вибіркову навчальну дисципліну «Науковий стиль мови і письма», що передбачає формування наступних компетенцій: інтегральні, загальні, спеціальні. Крім того, здобувач має вміти використовувати сучасні методи та технології наукової комунікації державною мовою; продукувати усні та письмові первинні та вторинні наукові тексти різних підстилів, жанрів та типів мови; вести усну та письмову комунікацію з редакцією наукового журналу та оргкомітетом конференцій; коригувати та редагувати тексти наукового стилю мовлення.

Мета дисципліни «Науковий стиль мови і письма»: розширити уявлення здобувачів ступеня доктора філософії про академічне письмо загалом та українську наукову мову зокрема, допомогти їм оволодіти важливими процедурами сучасних наукових досліджень, розвинути потребу в нормативному використанні засобів наукової мови для успішної презентації результатів наукової діяльності.

У рамках навчально-методичного комплексу було розроблено робочу програму освітньої компоненти ВК-1.1, критерії оцінювання і засоби діагностики, конспект лекцій, методичні вказівки. Загальний обсяг дисципліни становить 5 кредитів ECTS: 150 академічних годин (з яких 30 годин лекцій, 20 – практичних занять, 100 – самостійна робота).

На лекційних заняттях дається характеристика наукового стилю мовлення як історико-культурного явища; розглядається лінгвостилістичні особливості усних та письмових наукових текстів професійної спрямованості, особливості структури та стилістики наукових текстів різних підстилів, жанрів та форм мовлення, а також виокремлюються основні сучасні тенденції розвитку мови науки.

Практичні заняття передбачають різні форми організації. Контингент аспірантів неоднорідний, вони мають різний рівень загальної та професійної підготовки, вік, соціальний статус, індивідуально-психологічні характеристики, що робить обов'язковим відповідно до андрагогічних принципів педагогічної роботи індивідуальний підхід та використання інтерактивних методів навчання [2]. На практичних заняттях аспіранти з використанням методу «малих груп» та кейс-стаді поглиблено розбирають екстра- та інтралінгвістичні особливості усних та письмових текстів наукового стилю та текстів педагогічної спрямованості в галузі профілю підготовки, жанрову специфіку первинних та вторинних наукових текстів, критерії авторства, види статей, структуру та етапи підготовки статті; розглядають проблеми терміноутворення у професійній сфері та науковому тексті, методи логічної організації наукових текстів різних підстилів та жанрів.

Не залишаються поза увагою проблеми експресивності та діалогічності наукових текстів, інтернаціоналізації, метафоризації та персоналізації у сучасній мові науки. Останні теми розбираються на практичних заняттях у формах дискусії та семінару. Багато часу приділяється оформленню дисертаційного дослідження та автореферату [3].

Самостійна робота аспірантів передбачає опрацювання навчального матеріалу з конспекту лекцій; пошук та систематизацію інформації з проблеми; виконання тестових завдань; аналіз усних та письмових наукових текстів та складання висновків на основі проведеного аналізу; виконання вправ; роботу з термінологічними словниками; написання текстів різних жанрів наукового стилю мовлення; підготовку рефератів та доповідей з презентаціями на їх основі; підготовку та захист реферату у формі наукової статті з теми дисертації.

Фонд оціночних засобів дисципліни був розроблений для всіх видів атестації з метою перевірки сформованості кожної з компетенцій за всіма рівнями. Форми поточного контролю успішності, що застосовуються на заняттях: усне опитування, оцінка освоєння практичних навичок, поточний контроль знань, захист реферату з теоретичної проблеми, презентація.

«Зворотній зв'язок» показав, що запровадження вибіркової дисципліни «Науковий стиль мови і письма» позитивно оцінили як аспіранти так і наукові керівники. Практика попередніх років показала, що слухачи отримують багато необхідної інформації для створення наукових текстів, визначають свої «слабкі місця».

Звертаємо увагу, що для освітньої програми третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти мова йде про вимоги Національної рамки кваліфікації, в яких визначено, що особа із ступенем доктора філософії повинна мати «здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики» [4].

Освоєння дисципліни «Науковий стиль мови і письма» аспірантами першого року навчання в Одеській державній академії будівництва та архітектури є важливим для успішного проходження ними третього рівня вищої професійної освіти. Аспіранти отримують досить повну теоретичну підготовку та напрацьовують практичні навички та вміння продукувати наукові усні та письмові тексти різних підстилів та жанрів. Освоєння дисципліни необхідне для успішного проходження педагогічної практики, проведення наукових досліджень та здачі Державної підсумкової атестації.

Література:

1. Карамішева Н. В. Логіка. Пізнання. Евристика : посібник для студентів та аспірантів. Львів : Астролябія, 2002. 356 с.
2. Дубасенюк О. А. Андрагогічні принципи навчання дорослих крізь призму соціально-особистісного досвіду та компетентності. *Освіта дорослих : теорія, досвід, перспективи*. 2013. Вип. 7. С. 89–100.
3. Мар'янюк Я. Г. Soft skills у сучасних реаліях української освіти / Я. Г. Мар'янюк, І. О. Муравйова, А. О. Осадча. *Збірник наукових праць «Інноваційна педагогіка»*. 2021. Вип. 32. Т. 1. С. 108–112.
4. Національна рамка кваліфікацій. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF/paran12#n12>